Hustadvika kommune

Arkivreferanse: 2026/2540-2

Saksbehandler: Marita Jacobsen

Saksfremlegg

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Hovedutvalg helse, sosial og omsorg
		Hovedutvalg oppvekst, kultur og kunnskap
		Kommunestyre

Evaluering av jordmortjenesten Hustadvika kommune

Kommunedirektørens innstilling

Evalueringen av jordmortjenesten i Hustadvika tas til orientering.

Sammendrag

Jordmortjenesten i Hustadvika kommune har vært samlokalisert i Familiens Hus på Eide siden oktober 2024. Formålet med evalueringen er å vurdere hvordan organiseringen fungerer, med særlig vekt på kapasitet, faglig kvalitet, brukertilfredshet og tilgjengelighet for gravide i kommunen.

Evalueringen viser at samlokaliseringen har bidratt til et større fagmiljø, tettere tverrfaglig samarbeid og større fleksibilitet i tjenesten. To jordmorstillinger gir en samlet kapasitet på 1,3 årsverk til Hustadvikas innbyggere, etter at kommunen har inngått avtaler om salg av jordmortjenester til Gjemnes og Aukra.

Brukerundersøkelsen viser gjennomgående høy tilfredshet med jordmortjenesten. Respondentene gir tjenesten en samlet gjennomsnittlig score på 4,6 av 5 mulige. Det er særlig høy tilfredshet med lokalene, tiden jordmor setter av til konsultasjonene og jordmors kompetanse.

Tilbakemeldingene fra jordmødrene tyder på at gravide tar kontakt tidlig i svangerskapet, møter til konsultasjoner og er fornøyde med tilbudet. Samtidig kan geografisk avstand og begrensede transportmuligheter være utfordrende for enkelte gravide som ikke disponerer bil.

Funnene fra evalueringen, inkludert brukerundersøkelsen, tas med i ROS-analysen for avdelingens tjenesteproduksjon og i det videre kvalitetsarbeidet.

Saksopplysninger

Viser til vedtak i kommunestyret i sak 110/2025 i møte den 11.12.2025 punkt 12 hvor det bes om at det gjøres en evaluering av jordmortjenesten. Evalueringen bygger på KOSTRA-tall, opplysninger fra jordmødrene, brukerevaluering gjennom Forms, registrerte avvik knyttet til oppfølgingen av gravide og barselkvinner og avdelingsleder sin erfaring med å lede tjenesten.

Brukerundersøkelsen i Forms og samtaler med jordmødrene ble gjennomført i løpet av september og begynnelsen av oktober 2026.

Organisering og bemanning:

Tjenesten består av to fulle årsverk, men Hustadvika kommune selger deler av jordmortjenesten til andre kommuner:

- 30 prosent jordmortjeneste til Gjemnes kommune.
- 40 prosent jordmortjeneste til Aukra kommune fra oktober 2026.

Etter disse avtalene utgjør kapasiteten til Hustadvikas egne innbyggere 1,3 årsverk.

Som arbeidsgiver er det gunstig for oss å selge tjenesten til Gjemnes og Aukra, da vi har kunnet ansette våre to jordmødre i heltidsstillinger, i tråd med kommunens vedtatte politikk på dette området.

Tjenestetilbud:

Alle gravide har rett til gratis svangerskapskonsultasjoner hos jordmor eller fastlege. Den gravide kan selv velge om hun ønsker å gå hos jordmor, fastlege eller en kombinasjon av begge. Det ordinære tilbudet består av sju konsultasjoner gjennom svangerskapet, i tråd med anbefalingene for svangerskapsomsorgen. Ved behov kan det tilbys flere konsultasjoner.

Konsultasjonene skal bidra til å følge utviklingen i svangerskapet og ivareta helsen og tryggheten til både den gravide og barnet. Jordmor snakker blant annet med den gravide om helse, trivsel, levevaner og eventuelle bekymringer eller behov for ekstra støtte. Det måles blodtrykk, og urinprøve og blodprøver tas eller følges opp etter anbefalingene. Jordmor følger også med på vektutvikling og andre forhold når det er relevant.

Barnets vekst og utvikling følges gjennom svangerskapet. Jordmor lytter til fosterlyden når det er aktuelt, og måler størrelsen på magen senere i svangerskapet for å følge med på barnets vekst. Den gravide får informasjon om undersøkelser og tilbud ved sykehuset, blant annet ultralydundersøkelser. Ved behov henviser jordmor videre til fastlege eller sykehus for nærmere vurdering og oppfølging.

Etter fødselen tilbyr jordmor hjemmebesøk for å følge opp mor og barn og gi råd og veiledning i den første tiden etter hjemkomst fra sykehuset.

I tillegg vil gravide få tilbud om oppfølging i familiestøttende helsestasjon ved behov. Dette er et utvidet tverrfaglig tilbud til gravide og foreldre med behov for

ekstra støtte og veiledning. Det er foreldrenes utfordring og risikofaktorer som utløser dette tilbudet og det er jordmor som informerer om tilbudet når det viser seg at den gravide er i målgruppen (ekstra svangerskapskontroller, helsesykepleier involveres i slutten av graviditet, ekstra hjemmebesøk og konsultasjoner ved helsestasjonen. Andre faggrupper kobles på som et lavterskeltilbud som for eksempel psykiatrisk sykepleier, familieterapeut, PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste), BUP (barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk), barnevernstjeneste eller NAV).

KOSTRA-tall fra tjenesten:

KOSTRA-tall fra 2025 inngår som en del av evalueringen av tjenestens aktivitet og kapasitet. De siste årene har vi ligget stabilt på 2 årsverk for tjenesten. (Tallene for 2025 viser 1 årsverk tilknyttet avdelingens ansvarsområde da vi var i ansettelsesperiode da KOSTRA-tallene ble registrert. I 2026 er vi tilbake på 2 årsverk). Årsverkstallene på kommunenivå tar ikke høyde for eventuelle kjøp og salg over kommunegrenser. Det vil ikke komme frem at Hustadvika selger jordmortjenester til andre kommuner og at det er 1,3 årsverk til Hustadvikas egne innbyggere på gjennomsnitt 120 fødsler.

KOSTRA-tallene avviker noe fra avdelingens egne registreringer. Dette skyldes blant annet at familier flytter mellom kommuner, og at statistikken blir justert etter folkeregistrert adresse.

Antall hjemmebesøk av jordmor innen 48 timer blir også rapportert i KOSTRA. For Hustadvika er det registrert at 66 % fikk hjemmebesøk av jordmor innen tre døgn etter hjemkomst i 2025. I hovedsak skyldtes dette at vi var i en rekrutteringsfase. Hvis jordmor ikke rekker å gi tilbud om hjemmebesøk innen 48 timer etter hjemkomst fra sykehuset (på virkedager), skal det registreres avvik. Det er registrert 12 avvik på dette så langt i 2026. Disse skyldes stort sett ferieavvikling og korttidsfravær. Jordmødrene viser stor fleksibilitet for å få gjennomført hjemmebesøk innen frist.

I 2026 forventes det et høyere fødselstall enn i de foregående årene. Per 20.10.2026 er det registrert 125 fødte barn med tilknytning til Hustadvika, og det forventes at tallet vil komme opp i 135 eller flere innen årets slutt.

Erfaringer fra jordmødrene:

Jordmødrene opplyser at de aller fleste gravide velger å gå hos kommunejordmor, og de gravide tar gjennomgående kontakt tidlig i svangerskapet, møter til avtaler og gir uttrykk for at de er fornøyde med tjenesten.

De gravide kan også velge å følges opp hos fastlege eller privat jordmor, eller å kombinere tilbudene med kommunejordmor (privat jordmortjeneste i Eidsvåg er forholdsvis nytt tilbud hvor den gravide betaler selv). Det er viktig å skille mellom utfordringer knyttet til tilgjengeligheten til den kommunale jordmortjenesten og den gravides eget valg av oppfølgingstilbud. Den gravide kan altså selv velge hvilken løsning som passer best ut fra egne behov, ønsker og livssituasjon.

Jordmødrene fremhever samlokaliseringen i Familiens Hus som en styrke fordi den gir et større fagmiljø, fleksibilitet og tettere samarbeid med helsesykepleiere og andre faggrupper i Familiens Hus. Dette legger til rette for tidlig identifisering av behov, raskere samarbeid og mer helhetlig oppfølging av gravide og familier som trenger ekstra støtte.

Jordmødrene opplyser at enkelte gravide tidligere har hatt utfordringer med å komme seg til konsultasjoner på Eide fordi de ikke disponerer bil. For gravide som reiser kollektivt fra blant annet Bud og Jendem, kan reisen ta fire til seks timer tur-retur, inkludert konsultasjonen. Dette skyldes blant annet korrespondansetider ved bussbytte i Malmefjorden. I helt spesielle tilfeller har man gjennomført konsultasjoner som hjemmebesøk.

Utfordringen med at gravide som går til jordmor ikke har andre muligheter enn buss, er ikke aktuell på evalueringstidspunktet, men den kan oppstå igjen. Tjenesten er oppmerksom på gravide i svært sårbare situasjoner. Jordmødrene mener at reisevei *kan* være noen av flere forhold som påvirker valg av oppfølgingstilbud i svangerskapet. De viser til at den gravides egne behov og livssituasjon er vel så avgjørende for hvilket alternativ de velger. Dette kan for eksempel være erfaringer med risikosvangerskap, som uansett gir oppfølging gjennom spesialisthelsetjenesten. Mange vil da ikke ha behov for full oppfølging hos kommunejordmor i tillegg.

<u>Brukerundersøkelse:</u>

Brukerundersøkelsen ble gjennomført anonymt ved hjelp av et digitalt spørreskjema i Forms i slutten av september og begynnelsen av oktober 2026. Det kom inn 23 svar fra gravide bosatt i ulike deler av kommunen.

Resultatene gir et positivt bilde av hvordan respondentene opplever kvaliteten på svangerskapsomsorgen. Samtidig bør det tas hensyn til at undersøkelsen har et begrenset antall svar, og at resultatene derfor ikke nødvendigvis gir et fullstendig bilde av erfaringene til alle gravide i kommunen. Funnene vil inngå i det videre kvalitetsarbeidet og i ROS-analysen av tjenestetilbudet.

Resultatene viser gjennomgående høy tilfredshet med jordmortjenesten. Om lag 90–100 % av respondentene oppgir at de er godt fornøyde med tilbudet, informasjonen og oppfølgingen de har mottatt. Alle respondentene oppgir at de er fornøyde med lokalene, og at jordmor setter av tilstrekkelig tid til konsultasjonene. Videre oppgir 95 % at jordmor har god kompetanse og bidrar til at de føler seg tryggere gjennom svangerskapet.

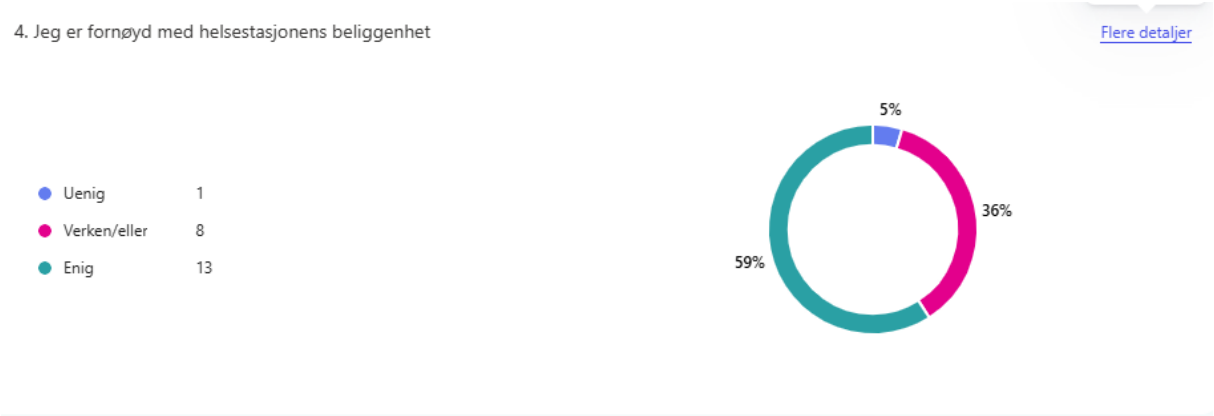
Når det gjelder beliggenhet, oppgir 59 % at de er fornøyde, 36 % svarer verken eller, og 5 % oppgir at de ikke er fornøyde.

På spørsmål om samlet tilfredshet med jordmortjenesten, gir respondentene en gjennomsnittlig score på 4,6 av 5 mulige.

Respondentene ble også spurt om spørsmål knyttet til utvikling av tjenestetilbudet. Er det ønsker om fødsels- og foreldreforberedende kurs, ammekurs eller 6-ukers kontroll etter fødsel som en del av tilbudet i kommunen? En ser at det er tilbud om 6-ukers kontroll etter fødsel av jordmor som er ønskelig av de aller fleste. En tredjedel ønsket fødsels- og foreldreforberedende kurs og ammekurs, en tredjedel var usikre om de ønsket å benytte disse

tilbudene. Svarene her sier trolig noe om respondent er førstegangs gravid eller om de har felles barn fra før.

Utdrag fra brukerundersøkelsen:



Svar på påstand 4: Jeg er fornøyd med helsestasjonens beliggenhet.
59 % svarer at de er enige, 36 % svarer verken eller, og 5 % svarer at de er uenige.



Svar på påstand 6: Jeg opplever at oppfølgingen er tilpasset mine behov og min livssituasjon. 91 % svarer at de er enig og 9 % svarer verken eller.



Svar på påstand 9: Jeg opplever at jordmor har god kompetanse og bidrar til at jeg føler meg tryggere i graviditeten. 95 % svarer at de enig og 5 % svarer verken eller.

Vurdering

Samlokaliseringen av jordmortjenesten og helsestasjonstjenesten i Familiens Hus har styrket de faglige og organisatoriske rammene for jordmortjenesten. Gevinsten ligger særlig i tettere samarbeid, bedre tilgang til tverrfaglig kompetanse og større muligheter for å gi gravide og familier en helhetlig oppfølging. Funn fra brukerundersøkelsen viser at de gravide er veldig fornøyde med det totale tjenestetilbudet.

Det er ikke registrert vesentlige endringer i antallet gravide som velger bort den kommunale jordmortjenesten etter samlokaliseringen. De fleste gravide benytter fortsatt tilbudet. Dette tyder på at samlokaliseringen ikke har ført til noen vesentlig endring i brukernes valg av oppfølging.

Ved rekruttering har vi erfart flere søkere enn tidligere år. Dette er i tråd med det samme som andre tjenester i Familiens Hus erfarer, og i intervju kommer det frem at kandidatene er interessert i sterke fagmiljø, at man har annen jordmor å drøfte med og at man har tilgjengelig en tverrfaglig og helhetlig kompetanse for barn, mor og familien som helhet. Samlet ser man at kommunen har bedre overordnede system, som gir bedre og tryggere tjenester for hver enkelt innbygger.

Selv om jordmortjenesten også tidligere har bestått av to jordmødre, gir samlokaliseringen bedre muligheter for å utnytte kompetansen deres i samarbeid med resten av Familiens Hus. Jordmødrene kan drøfte faglige vurderinger og problemstillinger med hverandre og få støtte fra andre faggrupper når det er behov for det. Dette gir et bedre grunnlag for å oppdage utfordringer tidlig, vurdere behovet for ekstra oppfølging og finne gode løsninger for den enkelte gravide og familien. Tilgangen til et bredere fagmiljø bidrar også til faglig utvikling og kvalitetssikring av tjenesten.

Den tverrfaglige organiseringen gjør det enklere å etablere samarbeid rundt gravide og familier som har behov for ekstra støtte. Når jordmor, helsesykepleier og andre relevante fagpersoner arbeider i samme faglige miljø, ligger det bedre til rette for rask dialog, koordinert oppfølging og en mer sammenhengende tjeneste før og etter fødsel. Dette kan bidra til at familier med behov for ekstra støtte blir fanget opp tidligere, og at oppfølgingen tilpasses familiens samlede situasjon.

Samlokaliseringen gir også bedre organisatoriske forutsetninger for fleksibilitet. Nærheten til andre faggrupper gjør det enklere å avklare behov og koordinere oppfølgingen, mens det etablerte fagmiljøet gir bedre muligheter for faglig støtte ved krevende problemstillinger. Dette styrker forutsetningene for kontinuitet og kvalitet, selv om samlokalisering i seg selv ikke fjerner sårbarheten som kan oppstå ved sykdom, ferieavvikling eller ledige stillinger.

Tilgjengeligheten for gravide i hele kommunen må inngå i vurderingen av tjenesten. For enkelte gravide kan reisebelastningen til Eide være betydelig, særlig dersom de ikke disponerer bil. Dette kan være en praktisk barriere for å benytte tilbudet, selv om den faglige kvaliteten på tjenesten vurderes som god.

Samlet vurderes samlokaliseringen å ha gitt jordmortjenesten bedre forutsetninger for faglig utvikling, tverrfaglig samarbeid, tidlig innsats og helhetlig oppfølging av gravide og familier. Den positive utviklingen i rekrutteringen støtter også opp under at organiseringen er attraktiv for

fagpersoner. Samtidig bør kommunen fortsatt ha fokus på kapasitet, kvalitet og kollektivtilbud, slik at tjenesten er robust og tilgjengelig for gravide i hele Hustadvika kommune.

Økonomiske konsekvenser

- Reduserte leiekostnader ved bruk av bygg i kommunens eie.
- Reduserte driftskostnader (herunder administrasjon og ledelse av ansatte. ved to lokasjoner, utstyr som kan sambrukes lettere enn tidligere etc.)
- Gått ned fra to til én leasingbil.
- Økt tidsbruk til kjøring for jordmødre ved hjemmebesøk etter fødsel.
- Inntekter ved salg av tjenesten til andre kommuner.
- Innsparing på merkantil ressurs etter vi ble samlet.

Klima og miljøkonsekvenser

- Økt kjøreavstand for brukere og jordmødre gir høyere CO_2-utslipp og vegslitasje.
- Dårlig kollektivtilbud til Eide gjør det lite realistisk å benytte buss.